

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta'ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXVI.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 90.

Braslovu 7 Decembre 25 Novembre

1873.

Braslovu 6 Decembre n. 1873.

Incepemu cu „ordinulu catra armata,” pe carelu emisa Mai. S'a cu occasiunea jubileului, si care suna asia:

„Astadi se inchia unu patrariu de anu alu Domniei Mele intre manifestarile ce'mi cadu la anima.

Multe si dificile lupte cadu in epoc'a ac6sta, in cari armat'a si marin'a mea a datu dovedi stralucite de virtute eroica si de credentia neclatita. E dorinti'a mea a distinge cu on6re pe unulu fiacare de orce charge si insusime, care a luat parte in resbelele din timpulu acesta, prin unu semnu visibilu.

Deci am decisu a funda unu medalionu comemorativu, pentru a carui executare si impartire la cei cu dreptu emitu Statutele si mandatele.

Vien'a 2 Decembre 1873.

FRANCISCU IOSIFU m. p.“

Prin una scris6re de mana ordon6za Mai. Sa agratiarea celor, ce se afla in ped6psa s6u incriminati pentru lesiunea de Maiestate din t6ta Cislaiania. Dela

Sibiuu 2 Decembre 1873.

Diu'a de astadi 2 Decembre, di epocale, candu se implinescu 25 ani, va se dica unu patrariu de secolu, dela suirea pre tronu a Maiestatiei Sale, prea bunului nostru imperatu si rege, o serbaramu si noi cu cea mai caldur6sa pietate. Pre la 8—10 6re inainte de amiedi, tienenduse in biserica parochiale gr. cath. de catra respectivulu parochu, servitiu divin, cu unu cugetu si o anema, inaltiaramu rogatiuni la altariulu celui Atotopotente pentru indelung'a vi6tia, sanatate, bunastarea si glori6sa domnire a Sacratissimei Sale Maiestati c. r. Apostolice si pentru intr6g'a august'a Casa domnit6ria.

Dupa finirea servitiului divin, se cetira cu t6ta pietatea, indatenatele rogatiuni dela Lithia.

La seminariulu romanu gr. or. se serb6 pres6r'a si cu illuminatiune, 6r', demin6ti'a de 2 Dec. f6 semnalisata cu 101 desiartari de tunuri din partea artileriei si sub pontificarea P. on. d. ass. cons. Petru Badila s'a tienutu cultu divin serbatorescu. In Blasiu s'a serbatu asemene, si petutindene prin communele confessionali.

Natiunea romana c6 atare inse a fostu impededata dela felicitare spontanea de stapanii dilei? Se p6te nadusi si virtutea? Una corespondentia orig. din Alb'a-Iuli'a 1 Dec. in „Herm. Zeit.“ nr. 286 din 4 Dec. rep6rta despre ac6sta impededare, ca „Conferinti'a romaniloru conchiamata prin d. Axentie Severu la Alba-Iulia nu s'a potutu tien6. A concursu inse in fakta unu numeru mare de romani fosti invitati spre a aduce omagialele felicitari regelui la jubileulu de 2 Dec. In 29 er6 multi adunati si Axentie fac6 aratare in pers6na la politi'a locale, c6 se tramita indatinatulu commissariu la conferintia; politi'a l'a manatu la primariulu comunei, care nefiendu presentu, se telegraf6 la Ajudu la comitele supremu alu Orasiulu Danielu T6r6k, dela care se prim6 respunsu, ca intentionat'a consultare e oprita (?) chiaru si diu cauza, ca concessiunea s'a cerutu numai prin vorba. Asemene i se deneg6 (?)

deschiderea bisericei gr. or. pentru tienerea conferintii si asi6 romanii adunati se imprasciara.

„In 30 isvori din t6te partile una multime impui6t6ria romani pe piatia, carei neci prin minte nui trasnea, ca conferinti'a ar' fi oprita. „Aspectulu massai de poporu fac6 rea impressiune. Intr'acea vine com. T6r6k acasa, chiama pe Axentie la sene si in fine se exprim6, ca nu e contra tienerii conferintii; — inse er6 prea tardiu, ca-ce intelliginti'a romana se depertase si dlui „Axentie nui remase alta, decatu se se adreseze catra mass'a poporului romanu, cumca nu se p6te tien6 adunarea dorita, pentruca f6 oprita. Ce impressiune va fi facutu ac6sta desamagire la poporu nu se sci, inse impregiurarea „ca poporu se depart6 in t6ta linistea, dovedi ori progressulu in cultura alu poporului romanu, ori impregiurarea, ca se lasa a fi condusu si adi intocma de lesne, c6 si inainte de ac6sta cu 25 ani. Noi voimu se speramu cea d'antaia.“ Dice t6te aceste corr. lui „H. Ztg.“

Virtus repulsae nescia sordidae Intaminatis fulget honoribus, dice strabunulu Horatiu.

Adressa de felicitatiune

tramisa de sinodulu electoralu alu diecesei rom. Aradane la Mai. Sa la celebrarea jubileului de 2 Dec. 1873:

Majestate ces. reg. Apostolica D6mne Pr6grati6se!

Sinodulu diecesei romane gr. or. aradane coadunatu pentru alegere de episcopu cu insufletire si deplina bucuria se folosese de occasiunea a-si aduce cu cea mai profunda supunere omagiale sale sincere naintea Pr6inaltului Tronu la celebrarea jubileului de 25 ani dela inceperea pr6grati6sei domniri a Maiestatii Tale.

Biserica n6stra ortodocsa si natiunea romana in toti timpii pastrandu cea mai sinerea fidelitate si loialitate eredita dela stramosii sei — catra Pr6inaltulu Tronu si Dinastia, grabesce si sinodulu presinte a Te incredinti6 pre Maiestatea Ta despre cea mai loiala devotiune si alipire a sa la Pr6inaltulu Tronu alu Maiestatii Tale, esprimendu-Ti totuodata multiemit'a cea mai profunda c6 acelui Domnitoriu Pr6grati6su, care cunoscandu suferintiele secularie a le bisericei n6stre, Te-ai induratu a ni red6 autonomi'a n6stra bisericeasca de a careia bunetate ne folosimu chiaru in momentul presinte, alegundu-ni pre episcopulu nostru, — si carea si-afla cea mai firma garantia in sentiemintele constitutionali, in bunetatea animei si in am6rea parint6sca a Maiestatii Tale facia de biserica si natiunea n6stra.

D6 Atotpotintele, c6 pop6rele de sub blandulu sceptru alu Maiestatii Tale s6 se bucare inca intr'unu lungu siru de ani de bunetatile domniri Maestatii Tale precum si Maiestatea Ta de fericirea si fidelitatea pop6reloru sale.

Din siedinti'a sinodului eparchialu estraordinariu tienuta in Aradu, la 12/24. Noembre, 1873.

Ai Maiestatei Tale.

pururea credintiosi supusi:

Sinodulu eparchiei greco-orientali romane aradane.

Ac6sta adressa compusa de membrii comisiunei al6se de adunare, dd. V. Babesiu, Dem. Bonciu, I. P. Desseanu si Parteniu Cosma, conformu conclusului adunarii respective o duse una deputatiune al6sa din partea presidiului adunarii, Exc. Sa Procopiu Ivacicovicu.

In capital'a Ungariei

se serb6 jubileulu suirei pe trenu a Mai. Sale cu t6ta solemnitatea: —

Deputatiunile gratul6rie se apropiara de tron in ordinea urmat6ria: Generalii si officarii pretoriali ai militiei tierii (honvedi) condusi de supracomandantulu Archiducele Joseph; apoi ministrii condusi de m. presied. Szlavy, cas'a de susu de pres. Georgiu Mail6th, cas'a de diosu de presied. Bitto, deputatiunea dietei croate de vice-presiedint. Zsvkovics. Confessiunile, cea rom. cath. condusa de pr. primate, cea reformata si evangelica de capeteniele loru si audira dela monarcu, ca deplin'a loru libertate e prin lege asecurata si desvoltarea respectiva va fi obiectulu ingrigirei inalte.

Representantii bisericei romane gr. or. cu metropolitulu in frunte, caror'a lea disu monarchulu, dupa rep6rtele diurn. straine:

Se se nius6sca, a consolida in sinulu poporului incredentiatu grigii loru simtiulu relegiosu si frati6sca impreuna intielegere c6 effuintia din acela siu, pentruc6 locuitorii tierii de limbe diverse se rivaliseze n u m a i in iubirea catra patri'a communa.

Urm6 deput. Curiei r.; reprezentantii municipalorungarice condusi de min. de interne c. Juliu Szap6ry, ai capitalei Buda-Pest'a, academi'a scientifici, condusa de presied. ei c. Lonyay, profesorii din Capitale si ai universitatii din Clusiu, ai politechnicului; repres. reuniunei agricole a tierii si a reuniunei de binefaceri „Concordia.“

Catra magnati dise Mai. Sa: Gratularea Dv6stre o privese de una n6ua placuta dovada despre cea aderintia credenti6sa, care o experiaiu din partea magnatiloru tierii cu t6ta data ocasiune. Primiti pentru ac6sta cea mai caldur6ta a mea multirmita.

Mi aduce mare linisce, ca Cas'a de susu c6 unulu dintre cei mai indreptatiti factori ai legelatiunei, conformu cu pretensiunile tempului, -si implinesce chiamarea. A progressa pe bazele legale fora a reput6 pr6 susu poterile n6stre, a cun6sce pretensiunile cele urgente ale tempului si ale situatiunei, si a pas6 la resolvirea priinti6sa a problemelor multilaterali cu t6ta energi'a, ac6sta e comun'a si neamenabilea n6stra problema. Suntu convinsu, ca Dv. me veti sprigini cu credintia in aceste nisuintie ale Mele si ve asecuru despre nestramutat'a Mea bunavointia.“

Catra deputatii dietali dise: Cu bucuria primescu — felicitarile deputatiloru dietei si Ve multiamescu pentru amicabilea aducere aminte. **Cea mai preti6sa problema a vietii N6stre a fostu totudeauna a fericii pop6rele Mele cele credenti6se si ale asecur6 desvoltarea loru spiritu-ale si materiale. Ac6sta va fi si pentru viitoriu cea mai de capetenia a Mea nisuintia,** si aderinti'a Dv. me face a sper6, ca reprezentantii tierii voru sprigini parintescele Mele intentiuni cu t6ta resolutiunea patriotica. In decursulu acestui anu tier'a f6 intempinata de grele lovituri, multe din from6sele n6stre sperantie se prefacura in ventu, inse pentru aceea nu avemu cauza a desper6, nu trebue se ne obosimu. Me incedu in poterea de viatia a natiunei. Si d6ca prudenti'a de barbati de statu si curatulu patriotismu se voru intruni spre a delatur6 starea cea rea, d6ca interessulu patriei va fi

singur'a noastră parolă, și acesta ne va conduce lucrările noastre, atunci dezvoltarea cea stagnantă pentru momente a bunăstării publice earăși va lua avântă îmbucurătoriu prin activitatea serioasă și durabilă.

Vorbe aceste pline de importanță a semnificării politice, expectații sublime emanate din fontan'a intențiilor parintesci, cari -și afla reșonatul în animele milioanei de locuitori ai statului.

În 29 ser'a serată la eurtă în Buda intrun' prestă una miia din elită. Mai. Sale intrandă la 9 ore în sala fura eșcute cu vivate școmotose, apoi conversara cu mai mulți oșpeti. Cu br. Senney conversă îndelungatu Mai. Sa, apoi cu Kerkapoly și Mai. Sa imp. și regina cu Kol. Tisza și Jokai. Pana la 10 ore dură serată. —

Pentru 2 Decembrie Maiestatele Sale se duseră la Vien'a, unde fura primiti cu pompa și iluminatiune.

Crisea ministeriale în Buda-Pest'a mai dură cu tôte, ca partitele se invoira, că se mai remana min. Sz'avy, esta înșe după ce Szél nu primi portofoliulu finanțielor și Kerkapoly demissionă, încă sta pelunga darea demissioniei.

În Vien'a se serbă jubileulu cu o mare de iluminatiune și cu felicitari șosite prin on. deputatiuni din tôte partile monarhieii, cari se primira în 1 Decembrie de Mai. Mii de flamure, focuri bengalice decoră capital'a, și poporul pe petiôre se adună la locurile, pe unde se preambă parchii'a imperatêșca strigandă vivate.

— Bucurescenii, coloni'a Austro-ungurêșca din Romani'a, încă felicită pe jubilaru prin deput., catra care Mai. Sa între altele dise: „Așteptu cu totă incredințiară, că comun'a acêșta, precum e cea mai numerôșă între celelalte ale Nôștre în Romani'a, asiă se pastreze ea mai cu potere încopciarea internă cu patri'a parintêșca și se fia celorlalte necurmată că una muștra patriotica de aderințiară credințioșă catra Mine și Cas'a Mea.“

Mai. Sale în 3 Decembrie calatorira deadreptulu la Gödöllô, bunulu corônei lenga Pest'a, foră a atinge Pest'a.

Brasiovu 6 Dec. n. 1873.

Cu cată bucuria registraramu în nr. 86 alu „Gazetei“ conclusulu consiliului municipale fagarasiu referitoriu la cercetarea disciplinaria a funcționarilor suspendati, adusu în șiedințiară din 17 Noembrie 1873 în urm'a propunerii fiscalului districtuale Ioane Romanu — cu atatu mai cu mare indignatiune ne informaramu astadi din șcirile ce primiram, ca acelu conșlusu și aplicarea lui reale nu e mai multă de cată doi bani în trei pungi.

Spre mai bună deslusire lasamu se urmedia acea propunere împreuna cu rezoluțiunea vice-capitanale, ce se comunica ampoiatiilor suspendati.

COPIA. **Estrasu.**

Din protocolulu adunării generale ștraordinaria a comisiunei municipale districtuale țienuta în Fagarasiu în 17 Noembrie 1873.

II. Fiscalulu districtuale luandă cuventulu referêșdă conformu §-lui 80 alu legei municipale despre rezultatulu cercetării disciplinaria contra officiarilor suspinsi Ioane Grama șpresidinte — Ilariu Duvlea asesore — la șcaunulu orfanale și Teofilu Frencu I vice-notariu districtuale — propune, ca cercetarea mai departe contra acelor'a se șe șisteze, nefiindă motivu destulu ai pune sub acțiune fiscale.

Köntzey din contra propune a se predă actele disciplinaria judecatoriei regesci locale șpre mai departe affacere.

Facundă-se asupr'a acelor 2 propuneri conformu §-lui 49 alu legei municipale votisare șecreta prin una comisiune de 3 denumiti din partea șpresidiului șre basea §-lui 30 alu regulamentulu pentru affacerile interne ale comisiunei municipale, resulta:

ad II. Ca propunerea fiscalului se șprimeșce

de adunarea generale cu 52 contra 4 voturi și se șe șenuncia de conșlusu.

Pentru conformitate.

(L. S.) Daniele Gremoiu m. p. not. primariu.

Nr. 3898./v. c. Domnului N. N. in Loco.

Șe impartășeșce șpre șciințiară. V.-capitanulu districtuale. Fagarasiu în 20 Noembrie 1873.

Dragusianulu m. p. vice-capit.

Șre basea acêștei rezoluțiunii șau și renșientiată numitiș ampoiati în officiale lor, înșe vice-capitanulu Codru Dragusianulu li deșchiară francu și categoricu, ca consiliulu municipale prin citatulu conșlusu nu ia restituitu în officia și neci li a șemnatu șalariale de 7 luni de dile oprite, cî șimplu numai au șistatu cercetarea contra lor și astufeliu au refusată a luă actu despre inșciințiară acelor'a.

Êta dêr', ca d. vice-capitanu Codru avă genșilitateă a nu mai ascunde cei doi bani în trei pungi, cî i dede șre facia. Acêșta factă ce e dreptu ei pôte șervi șpre onôre nu numai densului dêr' chiaru și onorab. „Clice,“ care probêșdă multa dibacia în croirea planurilor.

Așemenêș se șcia pozitivu, ca tribunalulu a ascultată că martori pe d-nii Codru Dragusianulu și Ioane Romanu în caus'a criminală contra Arone Densusianu și a ampoiatiilor suspendati.

Cumu vinu acêști doi d-ni că martori contra conationalilor lor? celu, care a petrecutu tôte affacerile din districtulu Fagarasiului cu atentiune ușioru va gaci șorgintele enigmei, și anume parte din faimosulu reportu politicianescu alu d-lui Tamasiu, parte din propunerea d-lui Ioane Romanu radicata în 6 Octombrie 1873 în consiliulu municipale la urmatoriulu conșlusu:

„Cercetarea disciplinaria contra ampoiatiilor suspendati este de a șe întregi în unele puncte deșă impartășite șpresidiulu districtuale.“

Asia dêr' acêștea șuntu acele puncte și d-nii Romanu și Codru de șecuru șre basea acelor puncte șuntu propusi și șrecomandati de martori. (?)

Așceptamu cu nerabdare marturisirea ce voru depune acêști doi martori, că se le cunôșcem și șentiulu de dreptate, ca-ce acelu nationalu deșă ne au șesamagitu pe toti. —

Adresa catra d. Arone Densusianu.

Domnule și Frate!

În momintele șuperarii Tale șubșcrișii Tei conștatieni romani nu potemu a ni retaci viu'a nôștra șimpatia și gratitudine, profundulu nostru respectu și deșplin'a nôștra aprobare facia de curagiulu Teu, aratată în congregatiunile districtuali ale Fagarasiului, în cari Tu, așdeveratu romane! așperandă legile ștatulu nostru, ai facutu apriga opoșitiune acelor ordinațiuni ministeriale, cari, deșca ș'ar' realișă, ar' face ilusoria legea de nationalitate, votata de diet'a țierei și șanșionata de M. Sa, imperatulu și regele nostru.

Êra de alta parte șimtiulu și conșciințiară nôștra de dreptate și de nationalitate ni impune a protestă cu tôte energi'a contra mentionatelor ordinațiuni ministeriale, așfrontarie de legea nationalitatii, și a deșchiară cu tôte șolemnitateă și rezoluțiunea: ca pana ce șange va curge în venele nôștre, nu vomu încetă de una parte a vêghia, ca legile ștatulu nostru se fia respectate atatu de catra țieranu, cată și de catra ministru, și vomu combată cu tôte țaria, în modurile legali, pe despectatorii acelor legi; êra de alta parte ne vomu șisui din tôte poteriile, cu tôte midiolôcele legali, intr'acolu, ca acele legi aduse și votande de catra dieta, cari nu corespundu principiulu dreptatii și șuntu pernicioșe eșistintiei nôștre nationali romane, se șe delature șeu ștramute. Șprimeșce încă unadata viuele nôștre șimpatie! și fi așecurată despre știm'a și amôrea nôștra.

Din districtulu „Naseudu în lun'a Novembrie 1873.“ (Urmêșă 137 șubșcrieri ponderôșe în districtu.)

Romani'a.

Bucuresci 22 Nov. Șuspensiunea metropolitulu Calinicu de la Moldov'a, deșcretata de catra șinodulu celu nou alu beșericeii romanesci este factă, șre cată nelegală, șre atatu și misterioșă. Amu dișu misterioșă, pentruca așdeveratele cauze șreservate care au impinșu pe șinodu la acea ilegalitate, încă nu șuntu cunôșcute în modu authenticu. În totu casulu, șrecedur'a șinodulu șemana fôrte multă cu șrecedur'a despotica a mușcalilor deinaite cu patrudieci și mai bine de ani, candă au școsu și exilatu pe Grigorie metropolitulu Ungrovlachiei și exarchu alu Plaiurilor (alu Transilvaniei), șeu cu deștituirea și exilarea nemoritoriulu metropolitulu Vêniaminu Costache prin Michailu Sturdza domnulu Moldovei, șeu și cu șcôțerea din șcaunulu nefricitulu metropolitulu Neofitu Lesviodax prin Barbu Dim. Știrbeiu domnu alu Munteniei. Despre cei trei metropoliți cadiați în șecolulu nostru în Romani'a, șe șcie din histori'a nôștra contemporana, ca ei au cadiați curatu din cauze politice, și anume Grigorie și Vêniaminu din cauză, ca au aparatu cu peptulu individualitateă politica natională și autonomi'a patriei. Dêra pentru ce a cadiați metropolitulu Calinicu? Din protestulu șeu memorabile, așdesatu deunadi Mariei Sale Domnului țierei, ș'ar' pareă, ca șreasanti'a șa ar' șuferi numai pentru rivalitateă produsă în modu arteștitôșu între cele dôte metropolii, ambe autocefale și autonome, ambe cu radicine afunde în historia. Dêca metropoli'a Ungrovlachiei va șta mortôșiu că Șchilocu alu lui Șheakșpeare, pe politi'a șa de șimate alu țierei, atunci urmariile potă se fia funeste. Ș'a observatu înșe, ca aici la noi fôrte pucini ômeni pricepu, ce înșemenêșă metropolitulu șimate. Ei inșprumutara acêștu nou titlu de la apusenii latini, precumu au inșprumutatu și titlurile de excellențiară și eminențiară, ne mai audite în beșeric'a anatolica, și le inșprumutara în acêștea țempuri, candă de alta parte Archontologi'a intrêga, așdeca tôte hierarhi'a boierêșca regulamentaria și anteregulamentaria fû cassata prin conștitutiunea țierei, prin legile șale fundamentali.

Ce vrêu ore romanii nôtșrii cu acêștu felu de șimate în beșerică? Șcisiune; ruptură? Dêca o cauta, o voru aveă; dêra vai și êra vai de acela, prin care vine șcandal'a. Noi ve șrecomandamu, că se urmariți și d-vôștra acolo acêșta cestiune cată se pôte mai de aprôpe, și între altele, se nu treceti cu vederea protestulu metropolitulu Calinicu, publicatu mai antaiu în Trompet'a Carpatiloru. Din acelu protestu veti cunôșce ștatulu cestiunei asiă, cumu este elu formulatu pe facia. Care este ștatulu cestiunei pusu în dosulu culișșelor, se va revelă pôte prin deșbaterile parlamentarie. —

În cuventulu de tronu se atingu și că în fugă și affacerile nôtșre comerciali. Este aprôpe inșapplicabile, pentruce nici unu ministriu romanescu nu are curagiulu a face diagnoseă intrêga la bôl'a rea și complicata, de care șufere școmerciulu țierei nôtșre; êra diaristiceii îi place se deșcarce tôte peșcatele numai pe șpinarea jidovilor, precumu faceă acêșta odeniôra, candă se șpelă de peșcate pe șpatelă unu țiapu, pe care apoi ilu goneă în deșertu, pentru că se pêra acolo împreuna cu peșcatele. Ar' fi bine, ba fôrte necesariu, că ministeriulu romanescu se imite pe ministeriulu celu nou din Șerbi'a, carele șpuse școmerciantiloru limpede asiă: În țier'a nôștra nu ș'au pomenitu de crize, nici finanțiali, nici comerciali; cu tôte acêștea voi v'ati ruinatu creditulu, ati compromișu onôrea țierei, o ati facutu de rușinea lunei prin calcarea cuventulu datu și prin șcuișparea pe șubșcripțiunile vôtșre. Pe șcrișorile și politiele vôtșre nu ve mai dă nimeni creditu, pentru ca le ati patatu și maculatu. De șcandentia și coperire la terminu nu mai vreti se șciti; ve bateti jocu de creditorii ștrăini. Ați șuferitu că

mai multi dintre voi se faca fallimente órbe, din care voue celoru din piatia vi s'au platitu sumele intregi, éra strainiloru cate 10 multu 20%, uneri si nimicu. Legea cambiala si codicele comerciale pentru voi suntu fabule, Alexandrii. Altii dintre voi deschidu cate patru cinci pravalii (dugene, bolte), le implu cu marfi aduse pe creditu falsu, éra la terminu de plata nu'i afii nicairi, se ascundu prin borte de sióreci. Multi se mai tienu de barbar'a maniera de a maltratá pe comissionarii si fabricantii din piatile europene, dupace lea sositu marf'a la usia; atunci ii cauta cu siepte falinarie totu feliulu de scaderi in calitate, o punu la dispositiune, éra de alta parte trimitu pe altcineva pe sub mana, cá se o íá totu pe sam'a loru, cu 20—30% mai eftine si cu respiro indoitu. Acésta portare meschina a vóstra este una din cauzele principale, pentru care vi s'au inmormentatu creditulu, si au induplecatu pe mai multi straini, cá se'í deschida ei magazine proprii in piatile nóstre sub conducerea loru imediata. Egoismulu vostru celu scarbosu face, cá consulatele straine se se mai tiena inca cu tóte braciale de jurisdictiunea loru consularia, si prin acésta se ni se aduca in pericolu autonomi'a patriei nóstre, pe care voi o cautati numai in punga. Unii din voi siedu pe cate dóue scaune, se dau de suditi straini, facu in tíer'a nóstra comérciu insemnatu, déra neonestu, pentrucu nu platescu imposita, nici la tesaurulu tieriei, nici la consulatulu de care dicu ca se tienu. —

Asia au vorbitu ministeriulu serbiloru catra comercianti. Ati vediutu ce fallimente se intemplara in vér'a trecuta in Bucuresci, Iassi, Galati etc., si ce sau alesu din ele? Juriulu compusu mai totu din comercianti, aquitédia pe cei mai multi, éra tribunalele pare ca ar' fi de paralisia facia cu comérciulu.

Epistola deschisa Ilustrului d-nu GEORGIU SIONU

in

Bucuresci.

Ilustre Domnule!

Spre marea mea mirare primii adi in 20 Noembrie 1873 sirurile ilustréi Vóstre persóne din 1/13 Noembrie a. c. in cari me provoca-ti amicabile se Ve trametu pretiulu a 20 exempl. din „101 Fabule,” la din contra chiaru „Fabulele incesi. Din 1870 e unu tempu indelungatu.”

Nemic'a mai justu, nemic'a mai naturalu. Ave-ti tóta dreptatea.

In faci'a ilustreloru Vóstre siruri din cestiune, uitandu de ale mele, sum alteratu si machnitu pana la rinichi, din multe puncte de vedere, cari si le representa ratiunea, ce impórta tipulu omului de caracteru, consciintia si onóre.

Nemic'a n'am mai pretiosu de catu aceste caractere, si écca motivulu de consternare.

Mi-amú tienutu de mare onóre ori-candu mi-sa oferitu ocaziunea ast'a la dispositiune de scopuri umane. A satisface cu acuratetia si promptitudene, — candu me chiama datorinti'a, onórea si increderea, mi-a fostu, si -mi este pururea principiulu.

Indata deci dupa primirea „pachetului: Fabule” la 10/3 1870 mi-am pusu tóta individualitatea in actiune intru a coresponde ilustréi Vóstre incedere. Mi-a succesu pana la finea lui 1870 a trece 14 exempl. in pretiu nominal de 42 fl. v. a. Neavendu sperare a trece in curendu si restulu de 6 exempl., in lun'a lui Febr. 1871 inchisi cei 42 fl. v. a. in un'a epistola benesigilata (de facia erá si prof. Moldovanu) si cu post'a din 13/2 1871 a plecatu catra Bucuresci sub adress'a ilustrului Vóstru nume. Se intielege, ca pre langa „Recepisa postale.”

In acea epistola mi-am luat libertatea a Ve descrie sinceru cauzele duratei cum si netrecerea *) toturoru exemplariilor. Ve amu rogatu mai departe a-mi reportá primirea. Ve amu cerutu inviatiune de cele 6 exempl. netrecute, cá se me conformu. Mi sprimasemi chiaru si opiniunea asupra possibilitatii de trecere sub unu pretiu micusioratu, cerendu-ve si in acestu punctu prealabilea pronunciare.

In Iuniu acelui anu me adresaiu de nou la

ilustra-ve persóna in acést'a directiune prin un'a epistola simpla adeca: nerecomendata.

Ne acceptandu vr'unu respunsu, bonafide, ca nu Ve íérta tempulu, agendele numeróse ori alte cauze de importantia, a-mi responde, amu statu loculu.

Satisfacutu dupa acea pre deplinu, ca epistolele mele, mai cu séma cea prima cu paralele si a ajunsu scopulu, mi-amu cautatu de alte trebi, conservandu restulu de 6 exemplaria pana voiu primí careva inviatiune dela D-Vóstra.

Spre dorerea mea vedu din ilustrele-ve sire, ca nece un'a, nece alt'a a-Ti primitu.

Unu inconveniente acést'a, care pune in umbra, ocaru si presupunere pe . . . administratiunea postale fia de aci, fia de acolo.

Ilustre Domnule! Dupa ce documentulu de spédarea baniloru 42 fl. v. a. la adress'a D-Vóstre, 'lu amu a mana, me cnprindu fiori cugetandu seriosu la acésta anomalia derogatória si prejudiciósa ori carui statu reu administrata.

Ve asecurezu, ca adi in 20 Noembrie 1873 amu datu reclamu officiosu cu nr. postale de aci 17. In cate-va dile speru, ca cestiunea se va chiarificá.

Pana atunci Ve rogu de patientia si urmarierea cauzei de atata tempu motocosite.

Acumu Ilustre Domnule! Din cele espuse sum convinsu, ca Ve-Ti trage conclusiunea si notiunea istorica a postulatului din scumpa-ve scrisóre curenta.

Indata dupa „chiarificare” voiú urmá la dorinti's D-Vóstre.

Asecurandu-ve de nalta stima si consideratiune ce Ve pastrediu, amu onóre a me recomendá

pré plecatu servu

Ioanu Fapiu.

Reflexiune (extractu).

Amu fostu cu asteptare, cá cele publicate din partea notariulu cerc. Andreiu Popu in n-rii „Gazeti” 64, 65, 66 si 73 ex 1873, se voru reflectá prin cineva — inse vediendu ca tempulu trece si tace, si cele incurcate voru se remana cá efectuite si adeverate? Subscrisulu imi permitu a reflectá:

In nr. 64 se dice, ca cele 2 cercuri notariali statatóre din 11 comune, au suferitu si suferu! de „colera si alte fatalitati.” In conspectu se enumera numai 10 comune, punenduse Urisiulu de diosu de 2 ori, si comun'a stationala Ibanesti nici odata? Déca sea intinsu competinti'a si pre cerculu Urisiului, pentru ce n'a vorbitu si despre alu Gurgiului si Jabentia? Ca-ce tóte 3 cercuri notariali suntu una si aceeaasi pretura (szolgabiroiatu) au una si aceeaasi sórte si caracteru in tóta privinti'a — „Se facea mai bine, déca se marginea reportorele numai la cerculu densulu adeca alu comuneloru Ibanesti si Hodacu. „Poporulu e adjunsu a perí de fóme” — dice, dér' acuma speramu, cumca prin revenirea Deale la noi, vomu fi scutiti de unele fatalitati? séu dóra chiaru vomu avé mai multe cu una?

Dlu medicu inca si a facutu datori'a, ér' poporulu s'a feritu de bóla pe catu a potutu si l'a batutu capulu. Erá bine ale explicá, si cele publicate de Dr. Szabo. —

Totu aceea se arata, cumca Andreiu Popp, pre langa alte faceri de bine, „au spessatu pre medicamente din pung'a lui propria 73 fl. v. a. si leau inpartitu poporului.”

La acilea asertiune provocu pe d. respectivu se ne chiarifice mai speciale, cá se lu scimu, ca nu e fala góla. Medicamentele s'au procuratu din partea dlui jude processualu, pre spessele comuneloru, catu scimu, afara de aceea cei mai multi bolnavi si leau exoperatu insisi.

Deci asteptu rectificare drépta ect. —

G. Sibánfalva in 24 Noembrie 1873.

Unu Ibastianu Basiliu Gliga.

Cine a fostu

† Alexandru Const. Golescu

boieriu din Romani'a, repausatu in 29 Oct. ne spune intr'o epistola deschisa catra Redactorii „Romanului” D. Demetrie Brateauu, si noi din pietate catra repausatulu si mustr'a vietii lui republicamu oftariile lui cá si ale nóstre:

Belciugatu, 1/13 Noembrie. A síéra amu

aflatu si eu aici greu'a si neacceptat'a lovitura ce mai primi biata tíer'a nostra. Unu desiertu mare s'a facutu printre noi, s'asi poté dice s'in intrég'a omenire: noi amu perdutu pe romanulu celu bunu, omenirea a perdutu pe celu mai mare omu de bine in persón'a lui Alesandru Constantinu Golescu.

Alesandru Golescu a fostu celu mai bunu frate pentru fia-care din noi. Elu a fostu mai multu de catu unu frate: a fostu unu tata milosu, o mama duíosa pentru toti nenorociti, pe care avea fericirea se'í descópere; pe toti elu 'i cercetá cu iubire, 'i mangaiá, 'i ajutá; li da totu, li da si ceea ce nu avea: cersia pentru densii. A dice ca elu se uitá pe sine pentru semenii lui, nu este destulu; candu era vorb'a de bine-facere, elu uitá totu, uitá pana si ratiunea; era eroismulu a crede ca, pentru a face bine, totulu este cu putintia.

Anim'a lui, necontentitu strebatuta de curentii sperantiiloru si ai deceptiuniloru, necontentitu scaldata in lacrimi de bucuria si de durere, dobandise o tandretia, o simtibilitate estrema, de venise o sensitiva; cei ce nu -lu seu apretiuí diceau, ca este slabu de anima, dér' cei ce-lu cunosceau gasiau ca are o anima de angeri. Anim'a lui batea cu tóte animile. Durerile, bucuriele fia-caruia din noi, indata ce le cunoscea, devineau durerile si bucuriele lui. Iubirea nu mai avea indestulu locu in anim'a lui; elu nu cunoscea ura, compatimiá cu tóte slabitinnile omenesci, si nu desperá d'a convertí la bine pe fiintiele chiaru cele mai decadiute.

Inaltimea, puritatea simtimenteloru si cugetariloru lui, caritatea animei séle, imens'a lui putere de expansiune facea cá toti cati -lu apropiaru erau coprinsi de fermeculu bunetati séle; dupa fia-care convorbire ce aveai cu densulu, te simtai mai dispusu la sacrificii, mai bunu, mai tare; si eu nu parintiloru nici invetiatoriloru mei, ci lui numai détorescu totu ce voi fi avendu bunu in mine.

Elu, carui apartinu mai tóte ideile maretie ce s'au produsu in acésta tíera; elu care a avutu a parte mare in tóte miscarile nóstre politice, sociali si nationali, nici o data n'a voiutu se figureze decatu in sirile simpliloru soldati, si chiaru acolo modest'a-i estrema si nemarginit'a-i pasiune a binelui -lu faceau mereu se -si impute, ca nu scia luptá cu destula barbatia.

Viéti'a lui Alexandru Golescu n'a fostu decatu o admiratiune pentru frumosu, unu apostolatu si unu martiriu pentru bine, si unu amoru nesfersitu pentru amant'a animei séle, singur'a amanta ce a cunoscutu; pentru dens'a, tóte visurile séle: ei ia sacrificatu tóta juneti'a sea, intrég'a sea viétia, care a fostu o continua junetia.

Seculii voru succede seculiloru, si cu greu se va mai gasi unu alu doilea semenu lui. Elu a fostu focarulu celu mai puternicu alu patriotismului pentru Romani'a; pentru omenire, elu a fostu cea mai mare imagine a binefacerii.

Planta esotica! Flóre cerésca! Tu trebuiá se te vestediesci, se dispari inaintea timpului. Cu totu profundulu- cu totu balsamulu ce necurmatu ai respanditu cu profusiune impregiurulu teu, nai reesitu indestulu: a preface conditiunile atmosferice ale societati nóstre, cá se te poti aclimatá, cá se poti traf mai multu pe acestu pamentu.

Alesandre, tu ai traitu numai in spiritu. Corpulu teu, parasitu, slabitu, turmentá spiritulu teu. In spiritu ai traitu, si in spiritu pururea vei traf in memoria, in animile nóstre. Totu spiritulu teu ne va inspirá cugetarile si simtimintele inalte, ne va sustiené in momentele de descuragiare, ne va conduce in luptele nóstre pentru bine, ne va impinge la eroismulu sacrificialoru; totu spiritulu teu va fi initiatorulu a totu ce se va face frumosu si mare pentru Romani'a.

Mórtea lui Alexandru Golescu a arnncatu unu mare doliu asupra animeloru nóstre. Amicii sei adica toti cati l'amu cunoscutu, se cuvine se purtamu si doliulu visibile, zabraniculu negru, cá toti romanii se cunósca marea nóstra durere, si se invetie a venerá memori'a celui mai mare cetatianu romanu si a imitá virtutile lui. Se luamu dér' toti doliulu pentru trei luni cu incepere dela 10/23 ale presinteii luni.

Rogu Romanulu si prin Romanulu tóte organele nóstre de publicitate de dincolo si de dincóce de Carpati se deschida in colónele loru liste de subscriptiune pentru redicarea statuei lui Alexandru Constantinu Golescu pe una din pietile Bucuresciloru.

Dimitrie Brateanu.

Berlinu 1 Decembre 1873. — Diurnalulu officialu publica unu ordinu imperialu dupa care Reichstagulu este disolvatu si alegerile ordonate pentru 10 Ianuariu, anulu viitoriu.

Ratiociniu publicu.

Subscribulu comitetu, infintiatu in Muresiu-Osiorheiu pentru primirea si administrarea contriburilor incurse in favorulu deposedatiloru Tofaleni, fidelu detorintei sale, a publicatu in lun'a lui Ianuariu 1873 in mai multe diuarie romane ratiociniulu seu generalu inchisu cu finea anului 1871.

Din acelu ratiociniu s'a potutu vedé, ca in 31 Decembre 1872 fondulu Tofaleniloru a constatu din:

a) Obligatiuni de prioritate ale calei ferate resaritene unguresci, cu 5% in valóre nominale de 8100 fl. v. a.

b) Obligatiuni de prioritate ale calei ferate austriace de sudu cu 3% in valóre nominala de 2000 fl. v. a.

c) Obligatiuni ale calei ferate (Stroussberg) in Romani'a in valóre nominale de 2000 taleri

d) Bani gat'a in val. austr. 363 fl. 26 cr. Totu din acelu ratiociniu s'a potutu vedé, ca pana in 31 Decembre 1872 adiutoriulu datu Tofaleniloru prin comitetu a fostu:

aa) In auru 4000 franci.

bb) In valuta austriaca 2381 fl. v. a.

Pentru-cá generosii contribuenti si onoratu publicu se póta tiené in continua evidintia administrarea baniloru si stadiulu secóteloru din cestiu, comitetulu espune si cu acésta ocaziune, ca fondulu specificatu mai susu sub a) b) si c) se afla neatinsu si se tiene sigilatu la cassierulu comitetului; éra la cei 363 fl. 26 cr. specificati sub d) mai adauge comitetulu interesurie ale fondului:

1. Interesurie primite in 1-iu Ianuariu 1873 247 fl. — cr.

2) Interesurie primite 1 Iuliu 1873 370 fl. 12 cr.

Asié incatu dimpreuna cu banii specificati sub d) restulu de cassa din 1872) comitetulu a avutu in anulu curgatoriu la dispusetiune in bani gat'a sum'a de 980 fl. 38 cr.

Din acésta sum'a s'au datu in urm'a decisiunei comitetului in siedinti'a dela 23 Februariu 1873:

a) Adiutorié la Tofaleni 544 fl.

b) Pentru reinnoirea procesului Tofaleniloru cu consimtierea acestora d-lui adv. Dr. I. Ratiu 100 fl.

c) Pentru calatori'a unui membru la Tofaleu; telegramu si porto 9 fl. 50 cr.

Erogatiuniile an. curente facu dér' 653 fl. 50 cr. Acésta suma (adeca 653 fl. 50 cr.) substra-gundu din sum'a de 980 fl. 38 cr., remanu in cas'a comitetului; — afara de fondulu mai susu aretatu, — in bani gat'a 326 fl. 88 cr.

Asié dér', combinandu ratiociniulu datu dela inceputu pana la finea anului 1872 cu presentulu ratiociniu: se va vedé, ca adiutoriéle date Tofaleniloru (dimpreuna cu 173 fl. 62 cr. spese facute in favorulu loru) facu pana in diu'a de astadi 4000 franci in auru si 2925 florini in val. austriaca; — se va vedé mai departe, ca sum'a acea de 11343 fl. 70 cr. v. a. neimpartita intre Tofaleni (in carea se cuprindu si cei 18689 franci veniti din Romani'a si schimbati cu 8974 fl. v. a.) s'au investitu in obligatiunile specificate mai susu sub a) b) si c) in valóre nominale de 10100 fl. v. a. si 2000 taleri; — se va vedé in fine, ca acestu fondulu Tofaleniloru a produsu pana astadi unu interesuriu de 1995 fl. 19 cr. v. a.

Au atat'acomitetulu si-ar' fi implinitu detorinti'a facia de onoratu publicu.

Cu tóte acestea comitetulu nu voiesce se ignoreze, ca s'au ivitu unele voci cari, fora de a esamina lucrulu cu tóta scrupulositatea, nu se ivescu prin invective si defaimari nebasate a trage la indoieia procedur'a conscientioasa a comitetului, care condusu numai de sentiulu caritatii si alu filantropiei, póta de atat'a tempu una sarcina pre catu de grea pre atatu de delicata.

Este adeveratu, ca in urm'a crizei intervenite cursulu obligatiuniloru fondului tofalénu este in

presentu mai diosu de catu in 1870; dér' astadi a afirmá, ca comitetulu a lucratu reu cumparendu obligatiuni de prioritate (nu actiuni) de drumuri de feru: obligatiuni pre care (cele de sud si resaritene-unguresci) chiaru si statulu le primesce de cautuni, — si a dice, ca éra mai bine déca banii adunati se depuneau in vre-una cassa de pastrare, — acésta insémna a-si arrogá cine-va chiaru infalibilitate; — ca-ci cine a potutu prevedé in 1870 evenimentulu unei crize devastatóre, care a urmatu in 1873? Dér' tocma din caus'a catastrofei acesteia, carea au attinsu pretiulu (cursulu) chartieloru de valóre, amu vediutu ca a bancrotatu si unele dintre cele mai solide bance si casse de pastrare, casianandu ruina totala a mii si mii de ómeni. — Cine ar' puté dér' afirmá, ca cassele de pastrare dau una garantia scutita de orce periclu?

Dér' presupunendu chiaru, ca cassele de pastrare ar' dá una deplina garantia, — nu este adeveratu, ca banii adunati ar' fi fructificatu mai bine in vre-una cassa de pastrare, — ca-ci, déca in 1870 cei 934 Napoleondori veniti din Romani'a se depuneau in naturn, astadi candu cursulu aurului este cu multu mai diosu de catu in 1870 fondulu ar' fi scadiutu cu sum'a considerabila si prelanga acést'a valóre reala de 11343 fl. 70 cr. depusa in atare cassa de pastrare n'ar' fi produsu atatea interesurie cate a produsu valorea nominala de 13100 v. v. a. a obligatiuniloru fondului.

Inse comitetulu a avutu anca unu altu si gravu motivu pentru a nu depune banii in cass'a de pastrare; si anume pentruca acolo puteau fi usioru opriti in favorulu actoriului, care in urm'a procesului seu orribilu mai avea pretensiuni contra Tofaleniloru.

Convinga-se deci acei defaimatori, cari in locu de a considerá lucrurile asié precumu suntu nu sciudécatu a suspiciuná, convinga-se, ca reulu nu diace in procedur'a comitetului ci zace in nefericitele nóstre relatiuni financiáli s. c. l. din Austro-Ungari'a, — convinga-se acei calculatori infalibili, ca ceea ce au facutu comitetulu, o a facutu cu bune intentiuni si cu buna credintia.

Atat'a cá justificare in contra unoru suspiciunari si presupuneri neintemeiate.

In fine comitetulu aduce la cunoscintia publica, ca cele mai multe familie de ale deposedatiloru se afla astadi prin satele din giurulu Tofaleului, sustienunduse prelanga adiutoriéle primite dela comitetu cá lucratori de pamentu. Poté-voru óre tofalienii prin reinnoirea procesului, care catu mai curendu se va incercá se-si cascige mosiele stramosiesci, de cari li este amuru a se desparti pentru totu-deaun'a, se va vedé dupa-ce justiti'a va trebui se se mai pronuncie una data.

Muresiu-Osiorheiu 19 Noembre 1873.

Comitetulu pentru adiutorarea Tofaleniloru deposedati:

Demetriu J. Fogarasi s.
presidente.

Dr. Ioanu Ratiu adv., P. Trombitiasiu-Betlénu, V. Hossu, M. Papu-Gridianu, J. Fülep.
membrii ai comitetului.

Noutati diverse.

— Económe energice. In Cassel se intielesera femeile económe a pune stavila la suirea arbitraria a pretiuriloru pe victuali, óue, untu, carne etc. pe cari sfarnarii si macellarii le suiea mereu in pretiu. In 3 Nov. a. c. se adunasera vro 400 femei económe si decisera a nu dá mai mare pretiu, decatu cutare; indata scadiu pretiulu fabulosu alu victualialoru. La macelari le tramisera provocare, ca dela celia cari voru dá mai eftina carnea, voru cumperá tóte familiéle, vreo 600 cointielesé, ér' nerespondendu macellarii ele voru trage carnea din afara. Au reesitu cu energi'a loru, si acumu tramitu provocari prin cetati, cá se faca asemene femele, déca suntu económe. Óre satenele nu sciuface asemene cointielegeri, cá se nu venda mai eftinu? —

Publicatiune.

Dreptulu de carciumaritu alu familieloru boeronali, cumulatu cu carciumaritul trilonariu alu fostiloru coloni din comun'a Vistea inferióre — prevediuta cu tergu de tíera si septemana — se esarendéza in calea licitatiunei publice in 18 Decembre a. c. st. nou la 11 óre ante am. in cancellari'a primariei comunale. Condiitiunile de licitare se potu vidé ori-candu la primari'a comunale in órele de officiu.

Doritorii de a licitá au se fia prevediuti cu unu vadiu de 10% din pretiulu strigarei.

Oferte nu se primescu.

Vistea infer. 24 Noembre 1873.

Pretur'a Vistei

Boeriu.

Escriere de licitatiune arendatitia.

In urm'a decisiunei consistoriului metrop. gr. cath. de Alb'a-Iuli'a din 29/17 Noembre a. c. se escria prin acést'a concursu de licitatiune publica:

1. Pentru tóte realitatiile si locurile — agrii si fenatiu — tienatórie de Dominiulu fondului de institutiune alu Pp-loru Basiliti din Blasiu.

2. Pentru mór'a de pre Ternav'a cea mica la Petrisatu cu 4 pietre.

Terminulu si tempulu arende se va incepe de la 1-a Ianuariu 1874 st. nou si va durá pana in 31 Decembre 1877 st. n.

Licitatiunea se va tiené in 18/6 Decembre a. c. 1873 in cancellari'a advocatului archidiecešanu din curtea metropolitana in Blasiu la 9 óre antemeridiane, si se va incepe dela sumele urmatórie:

a) la mór'a dela Petrisatu dela sum'a 2700 fl. v. a. — ér'

b) la locurile de aratu si fenatiu dela 3000 fl. v. a. — cari eventualminte se voru licitá si parcelatim. —

Licitantii voru avé de a depune vadiulu legiutu de 10%. Condiitiunile de licitatiune si pana atunci se voru poté vedé si cetí in cancellari'a advocatului arehidiecešanu din Blasiu.

Din siedinti'a consistoriului metropolitanu gr. cath. de Alb'a-Iuli'a tienuta in Blasiu la 29/17 Noembre 1873.

Simeonu Popu Mateiu,
notariu consist.

Cursurile

la bursa in 5 Decembre 1873 stá asia:

	fl.	cr.	v. a.
Galbini imperatesci	—	—	—
Napoleoni	9	09	"
Augsburg	108	70	"
Londonu	114	—	"
Imprumutulu nationalu	74	85	"
Obligatiile metalice vechi de 5%	70	—	"
Obligatiunile rurale ungare	76	—	"
" " temesiane	74	—	"
" " transilvane	74	—	"
" " croato-slav.	75	50	"
Actiunile bancai	986	—	"
" creditului	238	25	"